

Kostnický koncil – náhľad do jeho obradov a liturgických úkonov

Karol Gazdík

26. apríla 2024 ✚ Cirkev História ✚ Liturgia

22. apríla 1418 skončil koncil v Kostnici, ktorý na žiadosť rímskonemeckého kráľa Žigmunda Luxemburského zvolal protipápež Ján XXIII. Hostiteľom bol vtedajší kostnický biskup Otto III. z Hachbergu. Koncil v Kostnici mal ukončiť od roku 1378 trvajúcu tzv. Západnú schizmu, a tak znovu obnoviť jednotu katolíckej Cirkvi.

O tomto dôležitom koncile písal už aj Branislav Krasnovský, tvoriac pre Christianitas tematickú sekciu Dejiny koncilov. Preto som sa rozhodol nazrieť skôr za oponu každodenných záležitostí tohto koncilu, hľadiac hlavne na pár jeho významnejších liturgických úkonov: začínajúc príchodom protipápeža Jána XXIII., končiac korunováciou nového „jednotného“ pápeža Martina V.

Ak by sme chceli „pocítiť“ autentickú atmosféru každodenných záležitostí Kostnického koncilu, bolo by určite rozumné siahnuť po tzv. *Konzilschronik*, v preklade *Kostnická kronika*. Ide o nemecky písanú históriu Kostnického koncilu spísanú kostnickým mešťanom Ulrichom von Richentalom pred rokom 1433. Moja knižnica obsahuje slovenský preklad tejto kroniky, o ktorý sa pre Vydavateľstvo RAK zaslúžila v roku 2009 PD Dr. habil. Mária Papsonová. Jej preklady dopĺňa skvelý poznámkový aparát od prof. Františka Šmahela, DrSc. a PhDr. Daniely Dvořákovéj, CSc. Táto skvelá kniha – *Kostnická kronika: Historické rozprávanie o meste, ktoré sa stalo stredom Európy, a čo to znamenalo pre Slovákov a Čechov* – bude tvoriť hlavný zdroj nasledujúcich riadkov.

Príchod protipápeža Jána XXIII. do Kostnice

„Keď sa písal rok 1414 od narodenia Krista, v predvečer svätých apoštolov Simona a Júdu, v dvadsiaty siedmy deň (mesiaca októbra), v sobotu po obede, medzi dvanástou a jednou hodinou, dorazil Najsvätejší Otec pápež Ján XXIII. do Kostnice, najskôr však do Božieho chrámu a kláštora v Kreuzlingene...“, uvádza hneď na začiatku 21. kapitola. Ďalej v nej Richental opisuje udelenie biskupskej infuly miestnemu opátovi s tým, že „on i jeho nástupcovia si ju majú naveky ponechať a nosiť, lebo ani on, ani jeho predchodcovia ešte žiadnu infulu nemali.“

Pre Kostnicu bol však dôležitý až nasledujúci deň, kedy pápež slávnostne vošiel do mesta. Kronikár píše:

„Okolo jedenástej hodiny dopoludnia voviedli pápeža Jána s veľkými poctami a nádherou z kláštora Kreuzlingen do Kostnice. Oproti mu, s krížom v čele, vyšli všetci preláti, čo žijú v okolí Kostnice: opát z Reichenau a ďalší opáti z okruhu štyroch míl, z Kreuzlingenu, Petershausenu, všetci kanonici a rehoľníci od Sv. Štefana, Sv. Jána, Sv. Pavla, všetci duchovní a všetky rehole. Najskôr šli až do Kreuzlingenu a potom, priamo cez Stadelhofen, Ulicu sv. Pavla a Plattengasse, ho voviedli do katedrály. Za spevu *Te Deum laudamus* (Teba Boha chválime) vyzváňali všetky zvony. Potom šli do biskupského paláca, kde pápež zostal. Jeho

najvznešenejší služobníci sa nasťahovali do kustódovho sídla vedľa paláca. Spolu s ním prišlo deväť kardinálov jeho obediencie...”

Samozrejme sa autor nevyhol ani opisu pápežského sprievodu, spomínajúc i rúcha vysokých prelátov:

„Náš Svätý Otec pápež Ján XXIII. vysadol pred Kreuzlingenskou bránou na bieleho koňa pokrytého červenou, zlatom pretkávanou pokrývkou. Oblečený bol ako kňaz, keď stojí pred oltárom, do bieleho omšového rúcha. Aj všetko ostatné bolo biele a na hlave mal jednoduchú bielu mitru. Nad hlavou mu držali zlatý baldachýn, dar Kostničanov. Na štyroch tyčiach ho nad ním niesli štyria mešťania... Vedľa pápeža kráčali a po oboch stranách viedli koňa za uzdu gróf Bertoldo Orsini, Riman, ktorý prišiel s ním, a gróf Rudolf z Montfortu a Scheeru. Pred ním stálo deväť bielych ušľachtilých koní, všetky prikryté červenými prikrývkami. Osem z nich bolo naložených cestovnými vakmi a na deviatom stála strieborná pozlátená skrinka s monštranciou. Bola v nej sviatosť oltárna, prikrytá červeným brokátom; na brokáte boli položené dva strieborné, pozlátené svietniky s horiacimi sviecami.

Kôň mal na krku zvonček a jeden chlap za ním sediaci na veľkom bielom koni držal v ruke dlhú tyč, opretú o sedlo. Na tyči bol veľký plátenný klobúk (dáždnik), zošitý z červených a žltých kusov látky, v spodnej časti taký široký, že by bol prikryl hádam i päť koní. Na vrchole klobúka bola zlatá hlavica a na hlavici stál zlatý anjel, v ruke držal zlatý kríž. Za klobúkom sedelo na koňoch a muliciach deväť kardinálov v červených plášťoch, dlhých až po zem, s červenými kapucňami a každý mal na hlave široký červený klobúk s dlhými hodvábnymi šnúrami. Za každým kardinálom kráčal jeden sluha alebo chlapec, tí držali koňom hore chvosty, aby sa im nezašpinil odev. Keď sa kardináli po meste vozili na koňoch, mali červené klobúky, no keď šli pešo, nenosili klobúky, ale veľké kapucne, prišité na plášťoch. Vzadu, asi pol druha siahly (asi 3 metre) za každým kardinálom, sluha niesol kardinálovi plášť.”

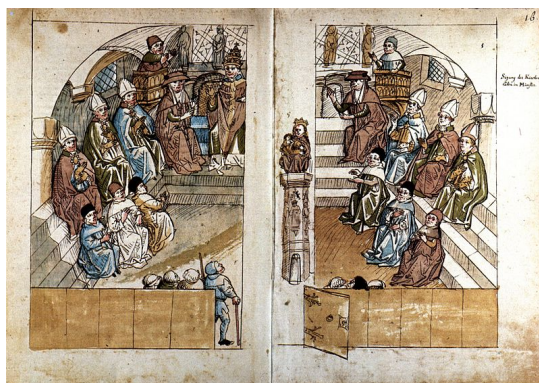
Pápežský dáždnik

Preskočiac jednotlivé pápežove zastávky sa ocitáme pred vstupom do katedrály, do ktorej keď pápež vstúpil, speváci začali spievať *Te deum laudamus* (Teba Boha chválime), pričom vyzváňali všetky zvony. To malo trvať až do večier. Potom sa pápež cez Kaplnku sv. Margaréty odobral pešo do biskupského paláca a kardináli odišli do domov, v ktorých bývali.

Príchod na bohoslužby pri otvorení koncilu

Na šiesty deň tretieho jesenného mesiaca, pred sviatkom svätého Martina, zavolať pápež do katedrály na rozhovor prítomných prelátov. Richental aj uvádza ich počty: 15 kardinálov, 23 arcibiskupov a 27 biskupov. Okrem nich na zasadnutie prišli aj opáti.

Po porade trikrát zvonili na veľkom zvone. Pri treťom zvonení prišli do katedrály opát z Kreuzlingenu s infulou, všetci jeho mnísi a farári, opát z Petershausenu s tamojšími mníchmi a kňazmi atď. V dotyčnej kapitole boli detailne uvedení všetci zúčastnení. Oblečení boli „ako keby šli so sviatosťou k oltáru“, uvádza Richental. Kým sa všetci schádzali v dóme, vyzváňali všetky zvony a začala sa slávnostná omša *Ducha Svätého*, po ktorej sa konala procesia.

Zasadenie koncilu v Kostnickom dóme.

zdroj: wikimedia commons

Vianočné liturgie slávené v katedrále

Príchod kráľa Žigmunda a jeho manželky Barbory Celjskej do Kostnice sa uskutočnil „vo sviatočný deň Vianoc, dve hodiny po polnoci“. Tak mohol byť už kráľ prítomný aj na slávnostnej vianočnej omši, kde mal svoje ceremoniálne zastúpenie. Je to jeden z mojich obľúbenejších opisov od Ulricha Richentalu:

„Po rannej omši celebroid náš Svätý Otec pápež prvú svätú omšu pri oltári Pána v nádhernej mitre zdobenej zlatom a drahými kameňmi. Infula s tromi zlatými korunkami, zlatou hlavicou a zlatým krížom stála na ľavej strane oltára oproti pastofóriu. Ani raz si ju však nenasadil. Rímsky kráľ, ktorý kľáčal za ním tiež po ľavej strane pod zlatým baldachýnom, bol odetý ako evanjelista do vzácneho omšového rúcha. Za ním pod baldachýnom rímska kráľovná a kráľovná Bosny. Keď došli k evanjeliu, vystúpil rímsky kráľ obklopený množstvom sviec na kazateľnicu a zaspieval evanjelium „Exiit edictum a Caesare Augusto etc“ (Prišiel rozkaz cisára Augusta). Počas spievania stál pri ňom saský vojvoda a v ruke držal holý meč, ktorý pozdvihol tak, že jeho hrot smeroval proti cisárovej hlave. Žezlo držal namiesto falckgrófa jeden pán z Uhorska a korunu tiež jeden z Uhorska namiesto brandenburského markgrófa, lebo tí dvaja ešte nedorazili.

Po omši spievali *Laudes* (Chvály). To trvalo až do rozvidnenia. Nato celebraval pápež druhú omšu, ktorá sa volá *Lux fulgebit* (Svetlo dnes bude svietiť nad nami). Po omši spievali primu, terciu a sextu a to trvalo až do deviatej hodiny. Za tým slúžil pápež tretiu omšu: *Puer natus est nobis* (Chlapček narodil sa nám), ktorá trvala až do jedenástej. Na omšiach a všetkých obradoch bol prítomný rímsky kráľ, kráľovná a už menovaná kráľovná Bosny, takisto všetci kardináli, biskupi, arcibiskupi, patriarchovia, všetky kniežatá a duchovní i svetskí páni a trvalo to poriadne dlho. Nakoniec vyšiel pápež zo svätyne k oltáru kazateľa, všetkým udelil požehnanie a vrátil sa do paláca. Aj ostatní sa pobrali na panstvu, kde bývali.“

Poznámky od Dr. Dvořákovej a prof. Šmahela riešia pod týmto textom celkom dôležitú liturgickú súvislosť, ktorou je *Officium Divinum*. Cirkevné hodinky, podľa ktorých Richental často označuje aj civilnú dennú dobu, mali sedem stupňov: 1. *matutinum* (*mette*) v tretej štvrtine noci; 2. (*hora*) *prima*: prvá hodina pri východe slnka; 3. (*hora*) *tertia*: tretia hodina uprostred dopoludnia; 4. *sexta*: šiesta hodina napoludnie; 5. *nona*: deviata hodina uprostred odpoľudnia; 6. *vespera* či *vešpery*: hodina pred západom slnka; 7. *completorium*: hneď po západe slnka.

Svätorečenie „kráľovnej“ Brigity

Hneď na začiatku musím upresniť, že išlo o *sv. Brigitu zo Švédska*, žijúcu v rokoch 1303 až 1373. Kráľovnou priamo nebola, hoci je pravda, že pochádzala z váženého rodu. Cez svoju matku bola Brigita príbuzensky spojená s vtedajšími švédskymi kráľmi.

„Na sviatok Očisťovania našej Panny Márie bolo všeobecné zasadanie ráno, zvolávali naň veľkým zvonom. Pri treťom zvonení sa všetci zhromaždili v katedrále, najmä učenci z kráľovstiev Švédska, Dánska a Nórska. Tí celému koncilu predostreli, že kedysi žila v ich kráľovskej ríši svätá kráľovná Brigita“ – nasledoval opis jej skutkov...

„Preto žiadali zhromaždený koncil, aby bola vyhlásená za svätú a kanonizovaná. Koncil to zvážil a jednohlasne im odpovedali: „Ak deväť doktorov alebo majstrov teológie (ak by všetci neboli majstrami, môžu privolať aj licenciátov) odprisahá na sväté evanjelium pri Bohu a všetkých svätých, že takéto znamenia a zázraky videli, a že počuli, že také čosi sa naozaj udialo, a že im o tom rozprávali aj ich predkovia, tak nech sa tak stane, a podľa písaného práva bude kanonizovaná a vyhlásená za svätú.“ A tak prisahalo tých deväť, ktorí potom predstúpili, na sväté evanjelium, že je to tak. Prisaha sa konala pred oltárom Pána v katedrále.

Kanonizácia sv. Brigity Švédskej.

zdroj: RICHENTAL, Ulrich: *Kostnická kronika*. Vydanie I. Budmerice: Rak, 2009.

„Nato celebroidval jeden arcibiskup z Dánska omšu a počas omše postavili na oltár jej obraz – bola to strieborná a pozlátená soška, zobrazujúca hlavu a poprsie, na hlave mala korunu. Takto bola na základe právneho rozhodnutia a vyrieknutej prísahy so všeobecným súhlasom kanonizovaná a vyhlásená za svätú. Nato vzal biskup sošku a udelil ňou požehnanie. Arcibiskup začal jasným hlasom po latinsky spievať Ecce nova proles data est, čo znamená: Hľadte, Bohu dali nové dieťa. Potom spievali Te deum laudamus (Teba Bože chváľime) a trikrát zvonili laudes.“

Svätenie sviečok na Hromnice

„Na deň Panny Márie na Hromnice (2. februára) celebroidval náš Svätý Otec pápež Ján omšu v kostnickej katedrále a pred ním svätili sviece, pričom ich sám kropil svätenou vodou a pomodlil sa nad nimi päť modlitieb. Po omši vystúpil v paláci do arkiera, ktorý vedie na nádvorie. Vedľa neho stáli štyria kardináli, oblečení ako kňazi, tak bol odetý aj on, a všetci mali na hlavách mitry. Bol tam aj náš pán, rímsky kráľ, a veľmajster z Rodosu.

Pápež dával ľuďom požehnanie a vlastnými rukami hádzal dolu medzi ľudí veľké sviece, každá vážila pol štvrtky a bola dlhá na pol lakťa, zhodil ich dolu veľa. Potom jeho kapláni hádzali medzi ľudí menšie sviečky, spolu to mohlo byť asi 60 funtov vosku. Medzi ľuďmi nastalo veľké naťahovanie a padali jeden cez druhého, takže ich na kope ležalo aj päťdesiat a bolo z toho veľa smiechu. Po obede poslal náš Svätý Otec pápež sviečky do domov vznešených pánov, duchovných i svetských. Tí, ktorých takto poctil, sa potom o ne podelili so svojimi hostiteľmi, takže ich dostal každý, kto si o to zažiadal. Hovorí sa, že to bolo spolu pol druha centa vosku.“

Udelenie zlatej ruže kráľovi

„V pôstnom čase, keď sa v svätostánku spieva Laetare (v nedeľu, 10. marca 1415), slúžil náš Svätý Otec, pápež Ján, omšu pri oltári Pána v dóme a tam požehnal drahocennú ružu z čistého zlata a túto vlastnoručne odovzdal do rúk nášho pána kráľa. Ten ju v katedrále pred oltárom Pána úctivo prijal a držal ju v ruke počas celej omše. Po omši sa náš Svätý Otec pápež odobral do arkiera biskupského paláca a s ním aj kráľ, veľa kardinálov, arcibiskupov a biskupov a sedem kniežat. Odtiaľ tú ružu ukazovali, aby ju každý mohol vidieť, a pápež ňou požehnával národ.“

Kráľ prijíma od pápeža zlatú ružu.

zdroj: RICHENTAL, Ulrich: *Kostnická kronika*. Vydanie I. Budmerice: Rak, 2009.

Historici v poznámkovom aparáte túto informáciu dopĺňajú a hovoria, že odovzdávanie zlatej ruže v nedeľu *Laetare* je od 12. storočia bežný a príležitostne dodnes zachovávaný zvyk, ktorým pápež uctieva najmä kniežatá a iné významné osobnosti. Richental opisuje odovzdávanie zlatej ruže dvakrát, v roku 1415 a 1418. Jedna zlatá ruža bola až do reformácie súčasťou pokladu kostnickej katedrály a spolu s ním ju v auguste 1530 roztavili.

Pohreb kardinála Landolfa

Počas koncilu došlo prirodzene aj k úmrtiam. Jedným z nich bola smrť kardinála Landolfa. Preto sa v kronike môžeme dočítať aj o tom, ako vyzerali pohrebné obrady:

„Uprostred kostola vpredú pri oltári postavili drevený stánok a obložili ho napílenými latami – vyzeralo to ako plot, pričom pomedzi latky mohol prejsť aj veľký chlap. Stánok stál na štyroch stĺpoch a niesol štvorhrannú strechu s dvoma vežičkami, takisto pokrytú latami – bola osem stôp široká, desať stop dlhá a osemnásť stôp vysoká. Namiesto zakončení na vežičkách stáli dve horiace sviece, veľké ako veľkonočná svieca. Strecha bola rovná a v každej škáre medzi latkami stálo na dva palce od seba päť menších horiacich sviec, každá vážila aspoň štvrtku. Bolo ich vyše štyristo, takže smútočný stánok vyzeral, akoby drevený dom horel plameňom.“

Pri habsburských pohrebných rituáloch som tieto tzv. smútočné konštrukcie taktiež opisoval. Ich názvy boli aj hrady smútku – *Castrum Doloris*. Základná forma takejto konštrukcie predstavovala *chappelle ardente*. No pokračujme ďalej v Richentalovom opise pohrebu kardinála Landolfa.

„V stánku pod strechou stáli máry, bolo to veľké lôžko, celé pokryté štyrmi vzácnymi brokátovými splyvajúcimi prikrývkami, ktoré boli bohato zdobené zlatom. Pri hlave aj nohách

lôžka stáli po dve horiace sviece, každá aspoň zo štyroch funtov vosku. Okolo celého stánku sedeli kardinálovi služobníci, bolo ich 45 a všetci boli od hlavy po päty zahalení do čiernej látky, vyzeralo to ako ženský plášť. Plátno však nebolo postrihané, takže sa z neho ešte dal ušiť plášť alebo kutňa, bolo ho dobrých desať lakťov a pri chôdzi sa za nimi ťahalo po zemi. Všetci držali v ruke horiacu sviecu, ťažkú pol funta. Na lôžku vo výške prs nebohého stál veľký voskový kalich s voskovou oplátkou a pri nohách veľká misa plná drobných mincí. Aj jeho hrob v svätyni bol pokrytý zlatým brokátom a horeli tam štyri veľké sviece, každá z tri a pol funta vosku – dve pri hlave a dve pri nohách a aj tam bol na brokáte položený voskový kalich, prikrytý voskovou oplátkou.

Zádušnú omšu slúžil kardinál a dvaja ďalší mu ministrovali: jeden z nich spieval evanjelium a druhý epištolu. Ďalších sedem kardinálov, ktorí boli oblečení ako kňazi, ale nie v omšových rúchach, čítalo modlitby. Na pohrebe a obetovaní boli traja patriarchovia, všetci kardináli, všetci arcibiskupi a biskupi, opáti, prepoštovia, preláti, všetci kňazi a všetky rehole z Kostnice, všetci audítori a učenci, všetky svetské kniežatá, páni, grófi, slobodní páni, rytieri a vojaci, mešťanosta, radní a všetci významní mešťania Kostnice. Tí všetci boli na omši a šli aj na obetovanie. Kto chcel, mohol si z misy na obetu zobrať mincu. Vzali si ju však len takí, čo nepochopili, že sami majú obetovať, inak všetci dávali zo svojho.

Každý dostal ako obetu do ruky sviečku, či už to bola žena alebo muž, duchovný alebo svetský. Tú sviečku asi zo štvrtky vosku si vzal každý a mohol si ju ponechať alebo obetovať, ako kto chcel. Ten, čo spravoval kardinálove peniaze povedal, že všetko spolu stálo okolo 1 500 dukátov. Po štrnástich dňoch kardinála z hrobky zase vybrali, truhlu až teraz poriadne napustili smolou a navoskovali, jeho telo čo najlepšie zabalzamovali, odviezli do jeho neapolskej domoviny a tam ho pochovali.“

Velkonočné trojdnie

Kronika okrem podrobných opisov procesií a rúch prítomných prelátov spomína, no o dosť stručnejšie, aj svätenie palmových listov na Palmovú nedeľu, odpúšťanie hriešnikom na Zelený štvrtok, Velkonočnú sobotu v katedrále i omšu na „velkonočný sviatok“. Skrátka, počas celého trvania koncilu sa v Kostnici zodpovedne slávili sviatky cirkevného roka.

Nový pápež Martin V. a jeho biskupská vysviacka

11. novembra 1417 predpoludním bol na koncile, v konkláve zloženom z 23 kardinálov a 30 delegátov koncilu, za pápeža zvolený kardinál Oddo Colonna pochádzajúci zo starej rímskej šľachtickej rodiny. Keďže ho zvolili na sviatok sv. Martina, prijal meno Martin V. Pápež Inocent VII. vymenoval Colonnou už v roku 1405 za kardinála v San Georgio vo Velabre, pri zvolení za pápeža mal asi päťdesiat rokov, počas dovtedajších bojov sa nijako neexponoval a ako rozvážny a umiernený človek požíval všeobecnú úctu. Úradoval rázne až do svojej smrti 20. februára 1431.

Portrét pápeža Martina V. (Pisanello).

zdroj: wikimedia commons

Bývalá kostnická mestská obchodná budova – miesto konania konkláve...

zdroj: flickr.com

Nového pápeža museli postupne vysvätiť, pretože dovtedy bol svätením len subdiakonom. Netreba si mýliť hodnosť/titul kardinála a jednotlivé stupne kňazského svätenia. Oddo Colonna žil v dobe, kedy bolo možné získať titul kardinála aj s nižším svätením ako je kňaz. Preto ho v piatok po jeho voľbe vysvätili za diakona, v sobotu za kňaza, v nedeľu za biskupa.

Pozrime sa na opis jeho biskupskej vysviacky, ktorá predchádzala jeho korunovácii.

„V nedeľu pred dňom sv. Kataríny (21. novembra) zvonili veľkým zvonom už krátko po polnoci prvý raz, potom druhý raz, a hneď nato aj všetkými zvonmi. Do katedrály prišli obaja patriarchovia, všetci kardináli, arcibiskupi a biskupi, všetci duchovní i svetskí preláti a páni, náš pán kráľ, všetky svetské kniežatá a páni. Doprostred chóru sa postavili náš pán kráľ a náš Svätý Otec – pápež Martin, načo katedrálu zavreli a kardinál z Ostie slúžil pri oltári Pána omšu. Po omši posadili pápeža na stolec medzi oltárom Pána a sakristiou a začalo sa s jeho vysvätením za biskupa. Pristavili tam stôl s chlebom a vínom, ako sa to robí pri vysviacke za biskupa, hlavu mu poliali olejom a obviazali bielym plátnom. Na oltári stálo sedem

strieborných pozlátených stojanov, v ktorých horeli veľké sviece, a nespočítateľné množstvo ďalších sviečok.

Ležali tam relikviáre – hlavy svätého Konráda a svätého Pelagia, takisto pápežská tiara a infula pápeža Martina. Zaspievali jedny litánie v latinskom a jedny v gréckom jazyku a nato ho vysvätili za biskupa. Už vysväteného ho počas omše (na čele) s krížom vyviedli zo svätyne. Vysoko nad jeho hlavou niesli štyria kardináli krásny biely baldachýn s červenými krížmi a pred ním niesli zase dvaja kardináli spolu s dvoma biskupmi pekný zlatý brokát. Vyšli s ním dverami oproti Oltáru sv. Petra, ktorými sa vychádza z chóru na točité schodište. Pápež niesol na chrbte veľkú knihu, takže sa pod ňou až ohýbal, od schodišta šli k hlavnému vchodu a odtiaľ späť do lode.

Pri tejto príležitosti slúžil pápež omšu, na ktorej spievali jednu epištolu v latinčine a jednu v gréčtine, takisto evanjelium sa čítalo v oboch jazykoch. Potom dvakrát zaspievali „Gloria in excelsis“. Keď polámal hostiu, zišiel spred oltára a posadil sa naľavo od neho do kresla. Tu mu priniesli hostiu, sviatosť na plochom podnose, on sám požil jeden kúsok a ďalší podal diakonovi. Tretí kúsok požil biskup z Ostie z kalicha. Po požehnaní nasadol každý na koňa a šiel do svojho bývania a pápež sa utiahol do paláca. Bolo to medzi siedmou a ôsmou hodinou.“

Pápežská korunovácia

„V tú istú nedeľu o ôsmej hodine sa obaja patriarchovia, dvadsaťdva kardinálov, všetci arcibiskupi i biskupi a všetci opáti vychystali a na koňoch prišli na Horné nádvorie. Kone boli celé pokryté bielym plátnom, takže im bolo vidieť iba nohy. Všetci boli v kňazských rúchach a na hlavách mali biele mitry...

Na pódiu asi vo výške piatich stupňov rebríka stála lavica, celá zakrytá zlatým brokátom. Vedľa nej, ale už vo výške štyroch stupňov, stáli po oboch stranách lavice, vedľa nich ďalšie, ale už len tri stupne vysoko, a tak to šlo po oboch stranách až dolu na pódium, zakaždým o stupeň nižšie; a všetky boli pokryté zlatým brokátom. Na najvyšší stolec posadili pápeža, ktorý bol oblečený ako biskup pred oltárom, pred ním stál jeden z patriarchov a v ruke držal tiaru s tromi korunami a zlatým krížom.

Prišiel jeden patriarcha so zlatým krížom v ruke a pokľakol s ním pred pápežom, za ním priniesol jeden biskup palicu so zväzkom priadze, ktorú zapálili. Tá rýchlo zhorela a biskup zvolal: „Pater sancte, sic transit gloria mundi!“ Pápež odpovedal: „Deo gratias!“ Toto sa zopakovalo dvakrát a zase ticho spievali. Potom povstali traja kardináli – kardinál Pancratius, kardinál de Comitibus, kardinál de Flischgo, boli to kardináli-diakoni, ktorým ten úrad prislúchal. K nim pristúpil veľmajster z Rodosu a všetci štyria pokľakli, zase vstali, prevzali od patriarchu tiaru, vystúpili po stupňoch hore a položili ju pápežovi na hlavu.

Korunovácia pápeža Martina V.

zdroj: RICHENTAL, Ulrich: *Kostnická kronika*. Vydanie I. Budmerice: Rak, 2009.

Speváci celý čas spievali a všetko to trvalo hádam hodinu. Potom zišiel pápež s tiarou na hlave dolu a vysadol na bieleho koňa, ktorý bol celý zahalený do červeného súkna. Bol oblečený v omšovom rúchu a neniesli nad ním baldachýn, aby ho každý mohol dobre vidieť. Kráľ k nemu podišiel, pokľakol pred nim, potom zase vstal, pobožkal mu nohy a po pravej strane uchopil uzdu jeho koňa. V ľavej ruke mal palicu, ktorou robil miesto. Markgróf Fridrich, ktorý pápežovi takisto pobožkal nohy, viedol koňa po ľavej strane a tiež sa oháňal palicou...”

Zaujímavou zastávkou procesie, ktorá nasledovala po pápežovej korunováci, bola stretávka so židmi.

Richental o tom píše:

„Keď pápež došiel k domu Zum Schlegel pri Kostole sv. Vavrinca, vyšli mu oproti židia, všetci vo sviatočných kaftanoch s množstvom veľkých horiacich sviečok. Pod zlatým baldachýnom na červenej zamatovej poduške niesli Desatoro prikázaní. V každom cípe podušky boli dva zvončeky, a ako ten baldachýn niesli, zvončeky zvonili. Židia nahlas spievali po hebrejsky, a keď došli až k pápežovi, všetci pokľakli, ponúkli mu tých Desatoro prikázaní ako dar a prosili ho, aby im potvrdil slobody a práva, aké mali doteraz od jeho predchodcov.

On však ich prikázania nechcel prijať. Vtedy sa ich ujal náš pán kráľ a povedal im: „Mojžišove prikázania sú dobré a správne, vy ich však nechcete správne chápať, ani sa ich držať.“ Potom pápež potajomky povedal čosi, čo nemohli začuť všetci, obrátil sa k židom a nahlas, aby to všetci počuli, povedal: „Omnipotens deus avertat velamen ab oculis vestris, ut possitis videre lumen aeternae vitae!“ Ešte ich požehnal so slovami: „In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.“ A na koni zišiel dolu podľubím a Mordergasse, cez Novú ulicu až k Svätopavlovskej a na námestie, odtiaľ k Sv. Štefanovi a na Horné nádvorie, kde dal ľudu požehnanie, a odobral sa do paláca.“

Týmto by som zakončil náhľad do niektorých zaujímavých obradov, úkonov a liturgií, ktoré sa na Kostnickom koncile konali. Bolo ich samozrejme ďaleko viac, pri každej možnej príležitosti. Nehovoriac o rytierskych turnajoch či pasovaniach za rytierov, prípadne iných zábavách, ktoré sprevádzali dokopy 45 sedení Kostnického koncilu. Koncilu, ktorý ukončil Západnú schizmu trojpápežstva a odsúdil učenie Jána Husa.

Odchod pápeža Martina V. z Kostnice.

zdroj: RICHENTAL, Ulrich: *Kostnická kronika*. Vydanie I. Budmerice: Rak, 2009.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/kostnicky-koncil-nahlad-do-jeho-obradov-a-liturgickych-ukonov/>